

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва, естради та методики режисерування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту культури і
мистецтв

Олена УСТИМЕНКО-КОСОРИЧ
«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи співу

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 026 Сценічне мистецтво

освітня-програма/програми Сценічне мистецтво

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту культури і мистецтв

«30» серпня 2024 р.

Голова

Олександр РУДЕНКО

Суми – 2024

Розробники:

1. Фоломеева Наталія Аркадіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри сценічного мистецтва, естради та методики режисерування _____

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри сценічного мистецтва, естради та методики режисерування

Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

Олексій КОРЯКІН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Перший бакалаврський	Обов'язкова
		Рік підготовки:
1-й		
Семестр		
1-й, 2-й		
Лекції		
Практичні, семінарські		
54 год.		
Лабораторні		
Самостійна робота		
64 год.		
Консультації:		
2 год.		
Загальна кількість годин – 120	Вид контролю: залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою дисципліни є практична підготовка здобувачів вищої освіти до майбутньої професійної діяльності за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво, озброєння їх основними знаннями голосовий апарат, про природу вокального звуку, а також практичними вокально-виконавськими спроможностями та формування необхідних професійних компетенцій бакалаврів сценічного мистецтва – майбутніх акторів драматичного театру. Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Основи співу» забезпечує оволодіння компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Сценічне мистецтво»: ФК 4 – здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору; ФК 6 – здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору; ФК 14 – здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва. Опанування дисципліни «Основи співу» дозволить застосовувати теоретичні знання та практичні вокально-виконавські спроможності в практиці акторської діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи співу» вивчається у першому семестрі. Передумови для вивчення дисципліни відсутні.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Основи співу» передбачають оволодіння навичками роботи акторів зі звукорежисером. Опанування дисципліни передбачає також спроможність здійснювати виконавську інтерпретацію вокальних творів в межах сценічної практики.

<p>Знання: концептуальних теоретичних та практичних аспектів вокального виконавства.</p> <p>Уміння: здійснювати виконання вокальних творів в системі сценічного мистецтва.</p>	<p>ПРН 2</p>	<p>Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.</p>
<p>Знання: змісту та особливостей сучасних цифрових технологій та спеціалізованого програмного забезпечення, яке використовується у процесі звукового оформлення сценічного дійства.</p> <p>Уміння: застосовувати сучасні цифрові технології та програмне забезпечення у вокально-виконавському процесі у системі сценічного мистецтва.</p> <p>Комунікація: взаємодія зі звукорежисером, колегами.</p>	<p>ПРН 5</p>	<p>Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.</p>

<p>Знання: критеріїв оцінки вокального виконавства в системі сценічного мистецтва.</p> <p>Уміння: обирати, аналізувати та інтерпретувати вокальний твір, оцінювати вокально-виконавський процес.</p>	ПРН 8	<p>Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.</p>
<p>Знання: специфічних відмінностей художньої мови співу в системі сучасного театру та перформативних мистецтв.</p> <p>Уміння: розглядати вокальне мистецтво в системі сценічного як художній та соціокультурний феномен.</p>	ПРН 10	<p>Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
90 – 100	<p>Здобувач вищої освіти володіє систематичними знаннями з навчальної дисципліни «Основи співу» у межах програми, здатен повною мірою використовувати набуті знання і практичні уміння у професійній діяльності як актор драматичного театру. Здатен здійснювати яскраву індивідуальну виконавську інтерпретацію вокальних творів у процесі сценічного виконавства та точно інтонувати. Володіє сформованими вокально-технічними навичками, які виявляє в процесі вокального виконавства, доцільно використовує вокальні прийоми у процесі виконання вокальних творів. Емоційно, творчо, яскраво, виразно та драматично виконує вокальний твір, адекватно передаючи його художній образ.</p>
82 – 89	<p>Здобувач вищої освіти має міцні ґрунтовні знання про сценічне вокальне виконавство, володіє вокально-технічними уміннями, навичками у межах програми навчальної дисципліни. Інтонує без суттєвих помилок, демонструє багато елементів власної виконавської інтерпретації вокальних творів, використовує вокальні прийоми без суттєвих помилок, може помітити, проаналізувати недоліки власного вокального виконання, неточності у інтонуванні і виправити їх самостійно. Художній образ передає достатньо виразно і повно.</p>
74 – 81	<p>Здобувач вищої освіти розуміє особливості вокального виконавства, але має стандартне мислення, не завжди може сформулювати власні висновки та створити виконавську інтерпретацію. В цілому коректно будує виконавський план естрадного вокального твору, але при цьому припускається окремих неточностей у інтонуванні та використанні вокальних прийомів які зданий самостійно виправити. Припускається неточностей у відтворенні музичного образу вокального твору.</p>

64 – 73	Здобувач вищої освіти може відтворити музичний образ, але не завжди послідовно, припускається інтонаційних неточностей у виконанні вокального твору, недоречностей у виконавській інтерпретації. Недостатньо стійкі вокально-технічні навички, виконавська інтерпретація непереконлива, помітні помилки у використанні вокальних прийомів у побудові виконавського плану вокального твору, але є позитивні зміни у вокально - виконавському розвитку здобувача вищої освіти.
60 – 63	Здобувач вищої освіти загалом може відтворити музичний образ, але у процесі виконання припускається інтонаційних неточностей, порушує норми виконавської інтерпретації, однак здатний виправити помилки за допомогою викладача. Нестійкі вокально-технічні навички, спостерігаються помилки в використанні вокальних прийомів та побудові виконавського плану вокального твору, але є певні позитивні зміни у виконавському розвитку здобувача вищої освіти.
35 – 59	Здобувач вищої освіти здатний сприймати та відтворювати окремі фрагменти вокальних творів, але не здатний точно інтонувати та використовувати доцільні вокально-технічні прийоми. Розвиток вокально-технічних навичок на низькому рівні. У процесі виконання припускається багатьох помилок і не може їх виявити. Виконавська компетенція недостатньо сформована. Виконавська інтерпретація не відповідає художньому образу вокального твору.
1 – 34	У здобувача вищої освіти розуміння вокального виконавства, сприйняття музичного образу на дуже низькому рівні, слабо сформоване художньо-естетичне, вокально – технічне мислення, інтонування дуже неточне. Відсутні елементарні знання з вокального виконавства та вокально-технічні навички. Виконавська компетентність у процесі опанування навчальної дисципліни «Основи співу» не сформована. Здобувач вищої освіти не здатен виконати вокальний твір повністю.

Розподіл балів у першому семестрі

Поточний контроль														Разом	Сума
РОЗДІЛ 1							РОЗДІЛ 2								
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т. 1.4	Т 1.5	Т 1.6	Т 1.7	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 2.6	Т 2.7		
Поточний контроль														80	100
5	5	6	6	6	6	6	5	5	6	6	6	6	6		
Контроль самостійної роботи														20	
1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2		

Розподіл балів у другому семестрі

Поточний контроль														Разом	Сума
РОЗДІЛ 3							РОЗДІЛ 4								
Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т. 3.4	Т 3.5	Т 3.6	Т 3.7	Т 4.1	Т 4.2	Т 4.3	Т 4.4	Т 4.5	Т 4.6			
Поточний контроль														80	100
6	6	6	6	6	6	7	6	6	7	6	6	6			
Контроль самостійної роботи														20	
1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2			

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 4.7 – теми розділів

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством. Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання шляхом неформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають навчальній дисципліні «Основи співу» в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), які передбачені робочою програмою даної навчальної дисципліни.

Для перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здобувач вищої освіти подає викладачу: завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання), а також опис заходу неформальної освіти та його змісту (інформаційний лист, запрошення, програма тощо).

Програма навчальної дисципліни передбачає можливість визнання результатів навчання, здобутих у неформальній чи інформальній освіті в обсязі, що, як правило, не перевищує 10% від загального обсягу навчальних годин, передбачених для опанування навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Конкурсний сценічний виступ, фестивальний сценічний виступ, публічний сценічний виступ, академічний концерт, контрольне прослуховування, тестові завдання; залік.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Вокальне виконавство у системі професійної підготовки актора.

Розділ 2. Техніки звуковидобування та методичні основи вокальної підготовки.

Розділ 3. Естрадне вокальне мистецтво та виконавство у історичній ретроспективі.

Розділ 4. Становлення сучасних організаційних форм естрадного вокального мистецтва.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Вокальне виконавство у системі професійної підготовки актора.

Тема 1.1. Спів у системі професійної підготовки актора. (Зміст естрадного співу, дихальний і голосотвірний апарат, вокальний діапазон)

Тема 1.2. Охорона та гігієна голосу актора. (Предмет охорони голосу, зміст вокального режиму, різновиди атаки звуку у формуванні культури звукоутворення)

Тема 1.3. Дихання у співацькій діяльності актора. (Дихання у роботі голосового апарата актора, фізіологічне дихання та його типологія, вокальне дихання, розвиток вокального дихання актора)

Тема 1.4. Акустика голосу актора. (Музичний звук, резонанс у співі, форманти голосу, акустика вібрато, імпеданс і висока позиція, випромінювання звуку при фонації)

Тема 1.5. Вокально-слуховий контроль та відчуття актора у співі. (Особливості музично-вокального слуху в процесі голосоведення, відчуття у співі і критерії ефективності звучання голосу актора, типи звучання співацького голосу актора)

Тема 1.6. Вокальна орфоєпія актора. Недоліки голосоведення та мовлення. (Особливості вокальної орфоєпії у співацькій діяльності актора, недоліки голосоведення у співацькій практиці, недоліки мовлення у співі та методичні засади їх усунення).

Тема 1.7. Кантілена у вокальній підготовці актора. Технічні прийоми класичного звукоутворення. («Розспівування» у співацькій діяльності актора, кантілена у співі, технічні прийоми класичного звукоутворення).

Розділ 2. Техніки звуковидобування та методичні основи вокальної підготовки.

Тема 2.1. Техніки звуковидобування. (Мікстові техніки звуковидобування, вокально-виконавські прийоми)

Тема 2.2. Legit-звуковидобування. (Зародження та популяризація legit-звуковидобування, особливості legit-звуковидобування)

Тема 2.3. Вокальне фразування. (Поняття вокального фразування, музична фраза у вокальному виконавстві, значення дихання у формуванні вокальної фрази, вокальний синтаксис і фразування)

Тема 2.4. Вокальна манера у виконавській діяльності актора. (Поняття вокальної манери, особливості вокальної манери, силістична обумовленість вокальної манери)

Тема 2.5. Методики вокальної підготовки. (Зміст методик вокальної підготовки, Estil voice training, alexander-tehnik. Lessac Kinesensic Training)

Тема 2.6. Методичні засади співацької підготовки актора. (Загальні методи навчання, специфічні методи вокального навчання, групи вокальних методів)

Тема 2.7. Практичні засади голосоутворення та методична проблема вокальних вправ. (Сучасне трактування вокальної підготовки актора, методичні засади системи вправ у вокальній підготовці актора, особливості вокальних вправ у процесі підготовки актора)

Розділ 3. Естрадне вокальне мистецтво та виконавство у історичній ретроспективі.

Тема 3.1. Поняття естрадного мистецтва. (Естрадне мистецтво як об'єкт мистецтвознавчого дослідження, становлення «естрадознавства», теоретичне обґрунтування поняття естрадного мистецтва)

Тема 3.2. Періодизації естрадного мистецтва. (Періодизації естрадного мистецтва ХХ століття, вітчизняні періодизації естрадного мистецтва ХХІ століття, інтегрована періодизація естрадного мистецтва)

Тема 3.3. Поняття естрадного вокального мистецтва. (Сутнісні характеристики естрадного вокального мистецтва, базові засади естрадного вокального мистецтва, визначення естрадного вокального мистецтва)

Тема 3.4. Зародження прото-естрадного вокального мистецтва у Стародавньому Єгипті. (Зародження музичного мистецтва, загальна характеристика музичного мистецтва Стародавнього Єгипту, вокальне мистецтво Стародавнього Єгипту)

Тема 3.5. Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавньої Греції. (Загальна характеристика музичного мистецтва Стародавньої Греції, Вокальне мистецтво Стародавньої Греції, музична освіта у Стародавній Греції)

Тема 3.6. Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавнього Риму. (Загальна характеристика музичного мистецтва Стародавнього Риму, вокальне мистецтво Стародавнього Риму, масові свята Стародавнього Риму як естрадна форма)

Тема 3.7. Зародження естрадного вокального мистецтва у Середньовіччі. (Загальна характеристика музичного мистецтва Середньовіччя, світське музичне мистецтво Середньовіччя, скоморошество як естрадна форма у Київській Русі)

Розділ 4. Становлення сучасних організаційних форм естрадного вокального мистецтва.

Тема 4.1. Мюзік-холи як організаційна форма естрадного мистецтва. (Передумови появи та перші мюзік-холи, розвиток мюзік-холів у останній чверті XIX – на початку XX століття, жанрове різноманіття у програмах мюзік-холів)

Тема 4.2. Кафе-шантан як перша організаційна форма естрадного мистецтва у Франції. (Зміст поняття «кафе-шантан» та його особливості, розвиток кафе-шантанів (середина XIX –початок XX століття), кафе-концерти)

Тема 4.3. Кабаре і вар'єте. (Особливості кабаре і вар'єте як естрадних форм мистецтва, видовишна складова кабаре і вар'єте, жанрова різноманітність кабаре і вар'єте)

Тема 4.4. Водевіль як форма естрадного мистецтва. (Особливості водевілю як естрадної форми мистецтва, водевіль у Великобританії, розвиток водевілю у США та Канаді)

Тема 4.5. Мюзікл. (Специфіка мюзіклу як естрадної форми мистецтва, становлення та розвиток мюзіклу, особливості сучасного мюзіклу)

Тема 4.6. Рок-опера. (Особливості рок-опери як естрадної форми, розвиток рок-опери, рок-опера в сучасному культурно-мистецькому просторі)

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації
РОЗДІЛ 1. Вокальне виконавство у системі професійної підготовки актора.					
Тема 1.1. Спів у системі професійної підготовки актора.	4		2		2
Тема 1.2. Охорона та гігієна голосу актора.	4		2		2
Тема 1.3. Дихання у співацькій діяльності актора.	4		2		2
Тема 1.4. Акустика голосу актора.	4		2		2
Тема 1.5. Вокально-слуховий контроль та відчуття актора у співі.	4		2		2
Тема 1.6. Вокальна орфоєпія актора. Недоліки голосоведення та мовлення.	4		2		2
Тема 1.7. Кантілена у вокальній підготовці актора. Технічні прийоми класичного звукоутворення.	4		2		2
РОЗДІЛ 2. Техніки звуковидобування та методичні основи вокальної підготовки.					
Тема 2.1. Техніки звуковидобування.	4		2		2
Тема 2.2. Legit-звуковидобування.	4		2		2
Тема 2.3. Вокальне фразування.	4		2		2
Тема 2.4. Вокальна манера у виконавській діяльності актора.	6		2	2	2
Тема 2.5. Методики вокальної підготовки.	4		2		2
Тема 2.6. Методичні засади співацької підготовки актора.	4		2		2
Тема 2.7. Практичні засади голосоутворення та методична проблема вокальних вправ.	4		2		2
РОЗДІЛ 3. Естрадне вокальне мистецтво та виконавство у історичній ретроспективі.					
Тема 3.1. Поняття естрадного мистецтва.	4		2		2
Тема 3.2. Періодизації естрадного мистецтва.	4		2		2
Тема 3.3. Поняття естрадного вокального мистецтва.	6		2		4
Тема 3.4. Зародження прото-естрадного вокального мистецтва у Стародавньому Єгипті.	6		2		4
Тема 3.5. Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавньої Греції.	4		2		2
Тема 3.6. Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавнього Риму.	4		2		2

Тема 3.7. Зародження естрадного вокального мистецтва у Середньовіччі.	4		2		2
РОЗДІЛ 4. Становлення сучасних організаційних форм естрадного вокального мистецтва.					
Тема 4.1. Мюзік-холи як організаційна форма естрадного мистецтва.	6		2		4
Тема 4.2. Кафе-шантан як перша організаційна форма естрадного мистецтва у Франції.	6		2		4
Тема 4.3. Кабаре і вар'єте.	6		2		4
Тема 4.4. Водевіль як форма естрадного мистецтва.	4		2		2
Тема 4.5. Мюзікл.	6		2	2	2
Тема 4.6. Рок-опера.	4		2		2
Усього годин	120		54	4	64

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Спів у системі професійної підготовки актора.	2
2.	Охорона та гігієна голосу актора.	2
3.	Дихання у співацькій діяльності актора.	2
4.	Акустика голосу актора.	2
5.	Вокально-слуховий контроль та відчуття актора у співі.	2
6.	Вокальна орфоєпія актора. Недоліки голосоведення та мовлення.	2
7.	Кантілена у вокальній підготовці актора. Технічні прийоми класичного звукоутворення.	2
8.	Техніки звуковидобування.	2
9.	Legit-звуковидобування.	2
10.	Вокальне фразування.	2
11.	Вокальна манера у виконавській діяльності актора.	2
12.	Методики вокальної підготовки.	2
13.	Методичні засади співацької підготовки актора.	2
14.	Практичні засади голосоутворення та методична проблема вокальних вправ.	2
15.	Поняття естрадного мистецтва.	2
16.	Періодизації естрадного мистецтва.	2
17.	Поняття естрадного вокального мистецтва.	2
18.	Зародження прото-естрадного вокального мистецтва у Стародавньому Єгипті.	2
19.	Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавньої Греції.	2
20.	Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавнього Риму.	2
21.	Зародження естрадного вокального мистецтва у Середньовіччі.	2
22.	Мюзік-холи як організаційна форма естрадного мистецтва.	2

23.	Кафе-шантан як перша організаційна форма естрадного мистецтва у Франції.	2
24.	Кабаре і вар'єте.	2
25.	Водевіль як форма естрадного мистецтва.	2
26.	Мьюзікл.	2
27.	Рок-опера.	2
Разом		54

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Спів у системі професійної підготовки актора.	2
2.	Охорона та гігієна голосу актора.	2
3.	Дихання у співацькій діяльності актора.	2
4.	Акустика голосу актора.	2
5.	Вокально-слуховий контроль та відчуття актора у співі.	2
6.	Вокальна орфоєпія актора. Недоліки голосоведення та мовлення.	2
7.	Кантілена у вокальній підготовці актора. Технічні прийоми класичного звукоутворення.	2
8.	Техніки звуковидобування.	2
9.	Legit-звуковидобування.	2
10.	Вокальне фразування.	2
11.	Вокальна манера у виконавській діяльності актора.	2
12.	Методики вокальної підготовки.	2
13.	Методичні засади співацької підготовки актора.	2
14.	Практичні засади голосоутворення та методична проблема вокальних вправ.	2
15.	Поняття естрадного мистецтва.	2
16.	Періодизації естрадного мистецтва.	2
17.	Поняття естрадного вокального мистецтва.	2
18.	Сутнісні характеристики естрадного вокального мистецтва.	2
19.	Зародження музичного мистецтва.	2
20.	Зародження прото-естрадного вокального мистецтва у Стародавньому Єгипті.	2
21.	Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавньої Греції.	2
22.	Прото-естрадне вокальне мистецтво Стародавнього Риму.	2
23.	Зародження естрадного вокального мистецтва у Середньовіччі.	2
24.	Передумови появи та перші мьюзік-холи.	2
25.	Жанрове різноманіття у програмах мьюзік-холів.	2
26.	Зміст поняття «кафе-шантан» та його особливості.	2
27.	Розвиток кафе-шантанів (середина XIX –початок XX століття).	2

28.	Кабаре як організаційна форма естрадного мистецтва	2
29.	Вар'єте як форма естрадного мистецтва	2
30.	Водевіль як форма естрадного мистецтва.	2
31.	Мьюзікл.	2
32.	Рок-опера.	2
Разом		64

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Антонюк А. Постановка голосу: *Навчальний посібник* для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Українська ідея, 2000. 199 с.
2. Антонюк В. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект : *Монографія*. Київ: Українська ідея, 2001. 144 с.
3. Базиликот Б.О. Орфоепія в співі: *Навчальний посібник* для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 126 с.
4. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва: *підручник*. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1997. 320 с.
5. Давидов М. А. Наукові перспективи української вокальної школи. *Музикознавчі записки*. 2004. № 5. С. 125–130.
6. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради: дис. ... канд. мистецтвознавства; ХДУМ ім. І. П. Котляревського. Харків, 2008. 186 с.
7. Дрожжина Н. В. Функції мікрофону у вокальному виконавстві на естраді. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук, праць*. Харків: ХДУМ ім. Котляревського. 2005. Вип. 15. С. 77–86.
8. Колодуб І. С. Теорія вокального мистецтва. Харків, 1996. 187 с.
9. Кушка Я.С. Методика навчання співу: *посібник з основ вокальної майстерності*. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с.
10. Мозговий М. П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні : автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 – теорія та історія культури. Київ, 2007. 19 с.
11. Музична естрада. Словник / Укладач В. М. Откидач. Харків: Видавець І.В. Якубенко, 2004. 445 с.
12. Поплавський М. М. Антологія сучасної української естради. Київ: Преса України, 2004. 416 с.
13. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа: *навчальний посібник*. Вінниця, 2006. 345 с.
14. Самая Т. В. Базові засади естрадного мистецтва. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр.* 2012. Вип. 21. Київ: Міленіум, С. 219–226.
15. Словник-довідник співака : *Навчальний посібник* [Інформаційно-довідкове видання] Уклад. Д. І. Балдинюк, Н. А. Балдинюк, видання друге. Умань: РВЦ «Софія», 2015. 108 с.

16. Фоломеєва Н.А. Значення кавер-версій в контексті виконавської інтерпретації сучасних вокальних творів у процесі фахової підготовки студентів у класі естрадного вокалу. *Наукові записки* / Ред. кол.: В.Ф. Черкасов, В.В. Радул, Н.С. Савченко та ін. Випуск 169. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Вінниченка, 2018. С. 160-163.
17. Фоломеєва Н.А. Виконавська майстерність естрадного співака: *навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво*. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 184 с.
18. Фоломеєва Н.А. Методика охорони та гігієни голосу студентів – вокалістів педагогічних ВНЗ. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. № 11.1 (38.1). Херсон: «Видавничий дім «Гельветика», 2016. С. 100–103.
19. Фоломеєва Н.А. Оволодіння естрадними техніками звуковидобування у процесі професійної підготовки: *методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальностей 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво*. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 56 с.
20. Фоломеєва Н.А. Опанування вокально-виконавських прийомів у класі естрадного співу: *методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальностей 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво*. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 60 с.
21. Фоломеєва Н.А. Основи співу: *навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 026 Сценічне мистецтво*. Суми: ФОП Цьома С.П., 2023. 192 с.
22. Фоломеєва Н.А. Особливості окремих вокальних прийомів у класі естрадного вокалу у процесі фахової підготовки у ННІ культури і мистецтв. *Актуальні проблеми розвитку освіти і науки в умовах глобалізації*. Матеріали ІІ всеукраїнської наукової конференції (28-29 жовтня 2016 р., м. Дніпро). Частина І. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. – Дніпро: Роял Принт. С.111–113.
23. Фоломеєва Н.А. Фахова підготовка студентів до сценічно-виконавської діяльності в класі естрадного співу. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*/ЛПТО НАПН України. Київ: ЛПТО НАПН України, 2017. Випуск 13. С. 93–98.
24. Швачко Т. Вокальна школа: Традиції і сучасність. Київ: Музика, 1983. С. 28–29.
25. Юцевич Ю.Є. Музика: *Словник-довідник*. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2003. 689 с.
26. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. Київ, 1998. 299 с.
27. Folomieieva Natalya. Method of use of technical tools and software in the processes of professional training of future artist - vocalist. *Open eeducational E-environment of modern university*. № 5 (2018). URL: <http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/137/238#.XCc92B8ufDc>

28. Folomieieva N. Use of vocal techniques in vocal class in the process of professional training. *Knowledge. Education. Law. Management*. № 3 (23), 2018. P. 190 – 199.

Додаткові:

1. Антонюк В. Г. Основи вокальної методики : *робоча програма*. Київ: НМАУ, 2006. 24 с.
2. Антонюк В. Г. Основи вокальної методики : *робоча програма*. Київ: НМАУ, 2006. 18 с.
3. Антонюк В. Г. Традиції української вокальної школи : *монографія*. Київ: Українська ідея, 1998. 148 с.
4. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа : етнокультурологічний аспект : *монографія*. Київ : Українська ідея, 2001. 144 с.
5. Антонюк В. Г. Постановка голосу: *Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Київ: Вища школа, 2000.
6. Антонюк В. Г. Формування індивідуального виконавського стилю : культурно-антропологічний аспект : *наукове дослідження*. Київ: КНУКіМ, 1999. 24 с.
7. Вокальне мистецтво: *Посібник*. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://posibnyky.vntu.edu.ua/Pr_cult/content/roz14.html
8. Вокальне слово і дикція [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zorepad.at.ua/publ/vokalne_slovo_i_dikcija/1-1-0-2
9. Вокальні вправи для навчання сольного співу. Рекомендовано студентам з додаткової спеціалізації «Керівник дитячого (художнього) хорового колективу» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukped.com/statti/teorija-navchannja/5322-vokalni-vpravu-dlia-navchannia-solnoho-spivu-rekomendovano-studentam-z-dodatkovoi-spetsializatsii-kerivnyk-dytiachoho-khudozhnoho-khorovoho-kolektyvu.html>
10. Голос людини та вокальна робота з ним: *Монографія* / [Г.Є. Стасько, О.Д. Шуляр, М.Ю. Сливоцький та ін.]. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. 336 с.
11. Дрожжина Н. В. К проблеме сочетания эстрадного вокала с хореографией и пластикой. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: Зб. наук, праць*. Харків: Стиль-Іздат, 2003. Вип. 2. С. 107–114
12. Євтушенко Д. Питання вокальної педагогіки. Київ, 1987. 187 с.
13. З піснею в серці: пісенник. Чернівці: Рута, 2009. 624 с.
14. Івасюк В. Пісні. Київ: Музична Україна, 1977. 44 с.
15. Івасюк В. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://iwasyuk.narod.ru>.
16. Картавий П. Сучасна українська авторська пісня. Суми, 2009. 75 с.
17. Кушка Я.С. Методика навчання співу: *Посібник з основ вокальної майстерності*. Тернопіль: Начальна книга – Богдан, 2010. 288 с.
18. Микита М. Практичні основи вокального мистецтва. Київ, 1985. 232 с.

- 19.Музичне виконавство: вокальне мистецтво. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_15_6.php
- 20.Павленко Т. П. Аспекти фізіології та медицини у постановці голосу. Вінниця: Нова книга, 2008. 350с.
- 21.Поклад, І. Д. Чарівна скрипка. Пісенник. Київ: Музична Україна, 1991. 143 с.
- 22.Прядко О. Розвиток співацького голосу: *методичні рекомендації* для викладачів вокалу та студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2009. 92с.
- 23.Руснак Г. Чисті джерела: *збірник пісень*. Чернівці, 2015. 100 с.
- 24.Сабадаш С. Пісні, народжені рідною землею: Вибране і незабутнє. Чернівці, 2008. 98 с.
- 25.Самая Т. В. Естетичні проблеми саунду у естрадному вокальному виконавстві. Київ, 2007. 63с.
- 26.Солодовник В. В. Естрада. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18031
- 27.Стоїть явір над водою: Українські народні пісні. Київ: Музична Україна, 1993. 61 с.
- 28.Ткач М. Пісня для тебе. Пісні, романси, хори. Київ: Музична Україна, 2002. 214 с.
- 29.Хрестоматія для сольного співу. У трьох частинах. Київ. Музична Україна, 2006. 399 с.
- 30.Червона рута: Пісенник. Київ: Музична Україна, 1993. 78 с.
- 31.Adams D. A Handbook of Diction for Singers: Italian, German, French. New York: Oxford University Press, 1999. 175 p.
- 32.Carter H. Vocal Warm-ups and Vocalises. Huntington Beach, CA.: Goldenwest College Publication, 2003. 214 p.
- 33.Riggs S. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice. Los Angeles, CA: Alfred Publishing Co., Inc, 1998. 168 p.
- 34.Rodenburg P. The Right to speak. Working with the Voice. New York: Routledge, A Theatre Arts Books, 1992. 234 p.
- 35.Sadolin C. Complete Vocal Technique. Copenhagen: Shout Publications, 2012. 19 p.
- 36.Schmidt J. Basics of Singing. 4th ed. New York: Simon & Schuster Macmillan, 1998. 285 p.
- 37.Stoloff B. Blues Scatitudes. Vocal improvisation on the blues. Brooklyn , New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 2003. 77 p.
- 38.Stoloff B. Scat! Vocal improvisation techniques. Brooklyn, New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 2001. 128 p.

39. Welch, G. F. Theoretical perspectives on singing accuracy: an introduction to the special issue on singing accuracy (Part 1). *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 32(3), 2015. P. 227-231.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Обладнання для практичних занять з навчальної дисципліни: «Основи співу»: ноутбук або персональний комп'ютер з зовнішнім аудіоінтерфейсом та програмним забезпеченням (Steinberg Cubase 12 (або більш сучасна версія), Adobe Audition CC 2022 (22.5) (або більш сучасна версія), набір FabFilter TotalBundle 2023.6 (або більш сучасна версія), динамічний мікрофон класом не нижче Shure SM58, конденсаторний мікрофон класом, не нижче Samson C03 з тримачем типу «павук», стійкою та поп-фільтром, інструментальний мікрофон класом не нижче AUDIX ADX51, Shure SM137, мікшерна USB-консоль мінімум з 2-ма мікрофонними каналами з компресорами на кожному та 2-ма незалежними pre/post-фейдерними AUX-ами, DSP процесори REC-U формату, студійні навушники закритого типу, студійні монітори ближнього поля (2 шт.), активні моніторні акустичні системи (2 шт.) з'єднані з 2-ма незалежними AUX-ами, мікрофонні стійки (типу «журавель») з тримачами для мікрофонів – 2шт., сценічні пюпітри (2 шт.).